

Ekonomski učinki turizma v destinaciji Brežice

Brežice, april 2025

Zavod za podjetništvo, turizem in mladino Brežic

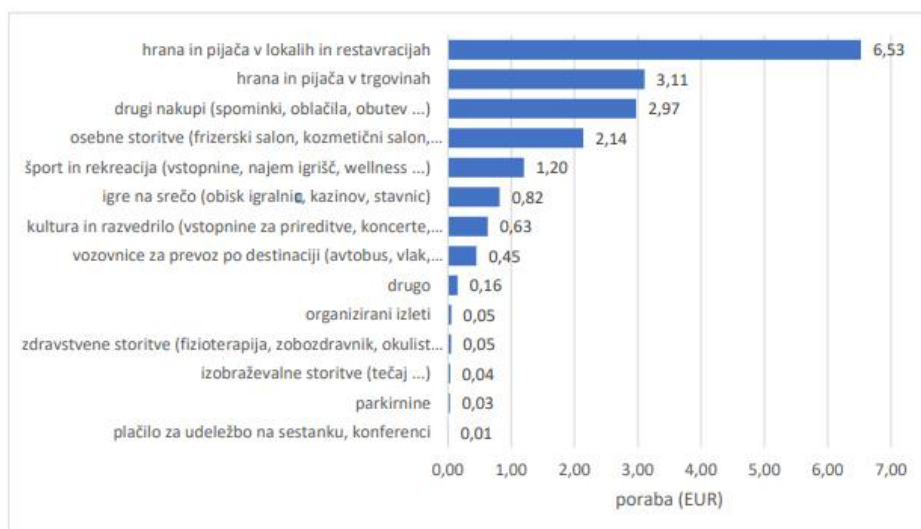
1. PORABA OBISKOVALCEV

Poraba obiskovalcev se meri s pomočjo anketnih vprašalnikov za obiskovalce, saj se tekom ankete izve koliko, turist porabi na destinaciji za različne aktivnosti ali izdelke.

Porabo obiskovalcev na destinacije Brežice za leto 2023 so merili s pomočjo anketnega vprašalnika med turisti. Anketiranje je potekalo v poletni sezoni 2023. Poraba obiskovalcev je predstavljena spodaj v več sklopih.

- V kompleksni izračun porabe sredstev za nastanitev/osebo/noč je bilo vključenih 270 anketiranih, preračun je pokazal, da povprečni obiskovalec porabi približno 45 EUR za nočitev na destinaciji (z obroki, če so vključeni v paket).
- Porabo gostov v restavracijah (za hrano in pijačo) smo izračunali po podobni poti kot porabo za nastanitve. Povprečje porabe tistih, ki prenočijo (vključenih 274 respondentov) je bilo 10,3 EUR, povprečje porabe enodnevnih obiskovalcev (vključenih 140 respondentov) pa 11,2 EUR; v povprečju nameni obiskovalec destinacije Brežice (skupaj 414 respondentov) za hrano in pijačo v restavracijah na dan 10,6 EUR.
- Poraba za hrano in pijačo v trgovinah znaša dobrih 5 EUR/osebo/dan (271 respondentov; 5,1 EUR), pri čemer je povprečje nekoliko višje pri enodnevni obiskovalcih kot pri večdnevni gostih.
- Parkirnine je plačalo 5 posameznikov med vsemi anketiranimi, od tega eden 1 EUR, eden 6 EUR in trije po 10 EUR večina je bivala več dni in odgovarjala za več oseb. Povprečje znaša 3,0 EUR/osebo/dan.
- 28 posameznikov je denar namenilo bodisi vozovnicam za prevoz po destinaciji (vlak, avtobus) oziroma najemu kolesa, taksija ipd. Povprečno so za ta namen porabili 7,2 EUR/dan/osebo (maksimalna vrednost 25 EUR), večinoma pa je šlo za večdnevne obiskovalcev (24 respondentov od 28).
- Za druge nakupe (spominki, oblačila, obutev) se je na destinaciji odločilo 98 vprašanih, od tega dva enodnevna obiskovalca; v povprečju so za to namenili 7,5 EUR/osebo/dan (standardni odklon 13,1 EUR; maksimalna vrednost 75 EUR/osebo/dan).
- Za igre na srečo se je odločilo 27 respondentov, med njimi ni bilo nikogar od enodnevnih gostov. Povprečna poraba za ta namen je znašala 13,5 EUR/osebo/dan (standardni odklon 18,9 EUR; maksimalna vrednost 75 EUR/osebo/dan).
- Za kulturo in razvedrilo (obisk muzeja, prireditve, znamenitosti, koncerta) se je odločilo 53 anketiranih, med njimi ni bilo enodnevnih gostov; večinoma so za to namenili do 10 EUR, povprečje pa znaša 5,3 EUR/osebo/dan (standardni odklon 5,4 EUR; maksimalna vrednost 25 EUR/osebo/dan).

- Za šport in rekreacijo (vstopnine, najem igrišč, wellness ...) je svoj denar namenilo 50 anketiranih. Povprečna poraba na osebo/dan znaša 10,7 EUR (standardni odklon 7,8 EUR; maksimalna vrednost 35 EUR osebo/dan).
- Za organizirane izlete so se odločili 4 anketirani, vsi so bili večdnevni gostje. V povprečju so porabili 6,1 EUR/osebo/dan.
- Konference oz. sestanka sta se udeležila le dva anketirana; eden je za udeležbo namenil 9 EUR, drugi 50 EUR, a sta oba odgovarjala za več oseb in več dni bivanja, tako da povprečna poraba v preračunu zanju znaša 2,5 EUR/osebo/dan.
- Zdravstvene storitve (fizioterapija, zobozdravnik, okulist ...) so koristili 4 anketirani, vsi večdnevni obiskovalci, ki so odgovarjali za več oseb (kar pomeni zniževanje povprečja ob precej relevantnem vprašanju, če so storitve res koristili vsi). Ne glede na vse: povprečna poraba znaša 5,7 EUR/osebo/dan, pri čemer velja še enkrat izpostaviti, da gre za 4 anketirane.
- Izobraževalne storitve (tečaj ...) so koristili 3 anketirani; vsi so bili večdnevni gostje in odgovarjali za več ljudi. Povprečna poraba je 5,3 EUR/osebo/dan.
- Osebne storitve (frizerski salon, kozmetični salon, masaža ...) je koristilo 63 anketiranih, med njimi 1 enodnevni obiskovalec. Povprečna poraba je znašala 15,1 EUR/osebo/dan (standardni odklon 15,3; maksimalna vrednost 60 EUR/osebo/dan).
- Za druge stvari/storitve sta denar namenila 2 anketiranca (par, ki je bival dve noči in družina na 13-dnevnem oddihu); preračunano na osebo na dan so porabili 34,6 EUR.

Povprečni anketiranec torej na destinaciji (brez vključene nočitve) porabi 18,19 EUR – skupni seštevek vseh postavk na grafikonu.

2. RevPAR NA PRIHODEK NA RAZPOLOŽLJIVO SOBO

Ponudniki nastanitev mesečno poročajo o številu gostov v sistem e Turizem, kjer se spremlja obračune in plačila turistične takse. Na občini konec leta pridobimo podatke in tako po spodnji formuli izračunamo za vsakega ponudnika; povprečna cena sob s % zasedenosti sob na leto.

Prihodek na razpoložljivo sobo oz. RevPAR je meritev, ki se uporablja v gostinsko turistični dejavnosti za merjenje in ocenjevanje izvedbe, na podlagi katere prikažemo uspešnost in produktivnost. RevPAR odraža sposobnost ponudnika oz. njegove nepremičnine, da zapolni svoje razpoložljive sobe po poprečni hitrosti. To lahko izračunamo na dva načina, in sicer da pomnožimo povprečno ceno hotelskih sob z odstotkom zasedenosti hotela. Drugi način je, da podelimo celotne dobičke od hotelskih sob s številom razpoložljivih sob v določenem obdobju, za katero se izvaja merjenje (Chen, 2021).

$$\text{RevPAR} = \text{povprečna cena sobe} \times \text{odstotek zasedenosti}$$

Glavne izpostavljene težave pri merjenju in ocenjevanju s pomočjo RevPAR je zanemarjanje prihodkov od drugih povezanih objektov in zanemarjanje stroškov. Pri večini velikih ponudnikov, prihodki od prodaje sob prikazujejo samo 50-55% celotnih prihodkov (Rogers, 2019). Določeni tudi trdijo, da je RevPAR dokaj nezanesljiv, glede na to, da se pri merjenju RevPAR lahko zvišuje, ne glede na to, da se prihodki ne zvišujejo (Slattery, 2002). Pomembno je izpostaviti tudi, da RevPAR ne upošteva velikost hotela oz. število sob, kar pomeni, da hotel ima lahko visoko število sob, vendar nizki RevPAR (Chen, 2021).

Glede na prej izpostavljene težave pri ocenjevanju s pomočjo RevPAR meritev, skozi čas, nastale so tudi druge meritve. TrevPAR (celotni prihodek na razpoložljivo sobo, kateri v merjenje vključuje celotne prihodke podjetja oz. prihodke hotela, restavracij in drugih povezanih objektov. Drugi je ARPAP (prilagojeni prihodek na razpoložljivo sobo), kateri upošteva prihodke in stroške na razpoložljivo sobo. Nazadnje lahko izpostavimo tudi GOPPAR (bruto dobiček iz poslovanja na razpoložljivo sobo), kateri je indikator izvedbe skozi vse tokove prihodkov, ki vključujejo variable kot so stroški interneta ipd. (Chen, 2021).

3. INVESTICIJE V TURIZMU

3.1. INVESTICIJE OBČINE BREŽICE

Turizem v občini Brežice ima pomembno vlogo pri gospodarskem razvoju, zaposlovanju in prepoznavnosti destinacije na domačem in tujem trgu. Da bi ohranili konkurenčnost in zadovoljili pričakovanja sodobnih turistov, so ključne stalne investicije v infrastrukturo, nastanitvene kapacitete, ponudbo storitev ter trajnostne rešitve. V tem poglavju bomo predstavili pomembnejše naložbe v turizmu v občini Brežice v zadnjih letih.

INVETICIJE OBČINE BREŽICE V TURIZEM, 2022 - 2024		
2022	naziv	Sredstva v EUR
	Promocija občine	34.043,08
	Sprejemi in prireditve ob posebnih dosežkih, dogodkih in praznikih	18.294,19
	Plače (transferi v javne zavode)	127.408,25
	Materialni stroški (transferi v javne tur. zavode)	41.999,98
	Sredstva za vzdrževanje prostorov in opreme (trans. v javne tur. zavode)	10.000,00
	Izvajanje strategije na področju turizma	13.672,27
	Projekti turistič.infrastrukture LTO	99.999,97
	Programi turistič.društev in OTZ	23.634,36
	Turistična promocija vinorodnih okolišev	6.577,00
	Inovativni turistični projekti turističnih društev	11.258,06
	"Moja skupnost-sodelujem!":Razgledna ploščad na Svetem Vidu	0,00
	Podporne aktivnosti za razvoj trajnostnega turizma	28.975,00
	Urejanje spomenikov in obeležij	28.515,55
	Urejanje kulturnih spomenikov lokalnega pomena	12.000,00
	Programska sredstva-PMB	177.790,00
	Materialni stroški-PMB	32.000,00
	Sredstva za plače in drug.izdatki zaposl.-PMB	83.790,00
	Sredstva za tekoče vzdrževanje prostorov in opreme-PMB	15.000,00
	Sredstva za projekte in prireditve-Knjižnica Brežice	2.500,00
	Festival Brežice	17.000,00
	Delovanje JSKD OI BREŽICE	17.178,65
	Zimsko drsališče	15.000,00
	Sofinanciranje delovanja Fakultete za turizem	30.000,00
	Investicijsko vzdrževanje večnamenskih objektov v občini Brežice	14.314,14
	Dom kulture Brežice	69.068,02
	Vodovodni stolp	1.836.749,63
2023	Promocija občine	31.376,22

	Sprejemi in prireditve ob posebnih dosežkih, dogodkih in praznikih	26.597,81
	Plače (transferi v javne zavode)	136.079,72
	Materialni stroški (transferi v javne tur. zavode)	49.500,00
	Sredstva za vzdrževanje prostorov in opreme (trans. v javne tur. zavode)	10.000,00
	Izvajanje strategije na področju turizma	44.671,51
	Projekti turistič.infrastrukture LTO	100.000,00
	Programi turistič.društev in OTZ	23.761,83
	Turistična promocija vinorodnih okolišev	14.999,99
	Inovativni turistični projekti turističnih društev	8.135,00
	"Moja skupnost-sodelujem!":Razgledna ploščad na Svetem Vidu	84.802,94
	Podporne aktivnosti za razvoj trajnostnega turizma	39.980,00
	Urejanje spomenikov in obeležij	26.059,02
	Urejanje kulturnih spomenikov lokalnega pomena	0,00
	Programska sredstva-PMB	62.400,00
	Materialni stroški-PMB	61.000,00
	Sredstva za plače in drug.izdatki zaposl.-PMB	184.110,16
	Sredstva za tekoče vzdrževanje prostorov in opreme-PMB	23.000,00
	Sredstva za projekte in prireditve-Knjižnica Brežice	3.000,00
	Festival Brežice	17.000,00
	Delovanje JSKD OI BREŽICE	17.833,24
	Zimsko drsališče	15.000,00
	Sofinanciranje delovanja Fakultete za turizem	50.000,00
	Investicijsko vzdrževanje večnamenskih objektov v občini Brežice	23.468,28
	Dom kulture Brežice	126.667,64
	Vodovodni stolp	227.816,92
2024	Promocija občine	40.000,00
	Sprejemi in prireditve ob posebnih dosežkih, dogodkih in praznikih	30.000,00
	Plače (transferi v javne zavode)	149.718,89
	Materialni stroški (transferi v javne tur. zavode)	64.680,00
	Sredstva za vzdrževanje prostorov in opreme (trans. v javne tur. zavode)	50.000,00
	Izvajanje strategije na področju turizma	45.000,00
	Projekti turistič.infrastrukture LTO	113.000,00
	Programi turistič.društev in OTZ	30.000,00
	Turistična promocija vinorodnih okolišev	15.000,00
	Inovativni turistični projekti turističnih društev	20.000,00
	"Moja skupnost-sodelujem!":Razgledna ploščad na Svetem Vidu	81.500,00
	Podporne aktivnosti za razvoj trajnostnega turizma	36.000,00

	Urejanje spomenikov in obeležij	45.246,44
	Urejanje kulturnih spomenikov lokalnega pomena	12.000,00
	Programska sredstva-PMB	50.000,00
	Materialni stroški-PMB	65.200,00
	Sredstva za plače in drug.izdatki zaposl.-PMB	189.017,80
	Sredstva za tekoče vzdrževanje prostorov in opreme-PMB	36.500,00
	Sredstva za projekte in prireditve-Knjižnica Brežice	5.000,00
	Festivali Brežice	30.000,00
	Delovanje JSKD OI BREŽICE	20.450,00
	Zimsko drsališče	20.000,00
	Sofinanciranje delovanja Fakultete za turizem	50.000,00
	Investicijsko vzdrževanje večnamenskih objektov v občini Brežice	75.000,00
	Dom kulture Brežice	1.250.000,00
	Vodovodni stolp	19.700,00

3.2. INVESTICIJE POSAMEZNIKOV

Investicije posameznikov v občini brežice v turizmu, 2022-2024		
	ponudnik	naziv
2022	Terme Čatež d.d.	Prenova glavnega vhoda na Letno Termalno riviero
		Širitev restavracije v Zimski Termalni rivieri:
		Širitev avtokampa
		Prenova restavracije hotela Toplice
		Prenova hotela grad Mokrice
		Izgradnja večnamenske poti v Termah Čatež
	Terme Paradiso	Nov camper stop in prenovljene savne
2023	Terme Čatež d.d.	Prenova savna parka v Zimski Termalni rivieri
		Izgradnja večnamenske poti v Termah čatež
		Prenova kongresnih dvoran
		Prenova savna parka v hotelu Terme
	Terme Paradiso	Izgradnja Penziona Paradiso
2024	Terme Čatež d.d.	Prenova savna parka v hotelu Terme
		Prenova pivnice na Poletni Termalni riveri-chuty's
		Nova - Cabana lounge & play
	ZPTM Brežice	Nov TIC- Čatež ob Savi znotraj kompleksa Term Čatež

V obdobju 2022–2024 so ključni turistični ponudniki na območju občine Brežice izvedli vrsto pomembnih investicij. Terme Čatež d.d. so vlagale v prenove restavracij, hotelskih in kongresnih kapacitet ter v razširitve obstoječe infrastrukture, kot sta savna park in avtokamp, poleg tega pa tudi v urejanje večnamenskih poti. Terme Paradiso so investirale v prenovno savn, nov camper stop ter izgradnjo novega penziona. Leta 2024 je tudi ZPTM Brežice prispeval k razvoju turistične infrastrukture z vzpostavitvijo novega TIC-a znotraj kompleksa Term Čatež.

4. ZAPOSLOTITVE V TURIZMU

Statistični urad Republike Slovenije (b. d.a), predstavlja podatke povprečnega števila delovno aktivnega prebivalstva v turizmu po metodologiji (UNWTO in OECD), po občinah delovnega mesta za več let.

Razlika med delovno aktivnim prebivalstvom po metodologiji UNWTO (Svetovna turistična organizacija) in OECD (Organizacija za gospodarsko sodelovanje in razvoj) se nanaša na različne definicije in pristope k merjenju delovne aktivnosti v povezavi s turizmom in širše.

UNWTO se osredotoča na definicijo delovno aktivnega prebivalstva v okviru turizma in njegove neposredne ter posredne povezanosti s turističnimi dejavnostmi. Po tej metodologiji je delovno aktivno prebivalstvo tisto, ki je neposredno ali posredno vključeno v turistično industrijo, vključno z ljudmi, ki delajo v turističnih podjetjih (hoteli, restavracije, prevozniške službe, turistična vodenja ipd.) in tistimi, ki so v povezavi s turizmom, kot so dobavitelji, delavci v gradbeništvu za turistično infrastrukturo in podobno. OECD pa uporablja širšo in bolj ekonomsko usmerjeno definicijo delovno aktivnega prebivalstva, ki se nanaša na vse ljudi, ki so zaposleni ali iščejo zaposlitev. To vključuje osebe, ki delajo v različnih industrijah, vendar ni posebej osredotočeno na turizem. OECD se osredotoča na globalni trg dela in povezanost med različnimi sektorji ekonomije, vključno s turizmom kot delom širše industrije. Spodnja tabela prikazuje podatke za občino Brežice za leta od 2020 do 2024.

2020		2021		2022		2023		2024	
UNWTO metodologija	OECD metodologija	UNWTO metodologija	OECD metodologija	UNWTO metodologija	OECD metodologija	UNWTO metodologija	OECD metodologija	UNWTO metodologija	OECD metodologija
803	836	717	751	727	765	763	795	752	785

5. PODATKI O PRIHODIH IN PRENOČITVAH

Statistični urad Republike Slovenije (b. d.b), predstavlja podatke prihode in prenočitve domačih in tujih turistov, po občinah za več let. Mi bomo pregledali prihode domačih in tujih turistov za obdobje 5 let (2020-2024). Ti podatki omogočajo analizo trenda turističnega obiska v tem petletnem obdobju ter omogočajo primerjavo sprememb in rasti obiskov skozi posamezna leta. Analiza teh podatkov bo omogočila boljše razumevanje vedenja domačih turistov, vpliv različnih dejavnikov na turistične obiske ter pripomogla k oblikovanju strategij za nadaljnji razvoj turizma v prihodnosti.

Spodnja tabela prikazuje število prihodov domačih turistov v občini v letih 2020 do 2024. Podatki kažejo nihanja v številu prihodov, pri čemer je bilo največ domačih turistov zabeleženih leta 2021. Po tem letu je število prihodov postopno upadalo, kar lahko nakazuje vpliv različnih dejavnikov, kot so epidemiološke razmere, gospodarske razmere ali spremembe v turistični ponudbi. Analiza teh gibanj je pomembna za razumevanje domačega turističnega trga in za načrtovanje prihodnjih aktivnosti v turizmu.

Prihodi domačih turistov				
2020	2021	2022	2023	2024
89.172	130.927	112.684	90.247	89.528

Spodnja tabela prikazuje število prenočitev domačih turistov v obdobju od leta 2020 do 2024. Največ prenočitev je bilo zabeleženih leta 2021, nato pa je sledil postopen upad. Ti podatki kažejo, da se je zanimanje domačih gostov po daljšem bivanju v destinaciji po vrhuncu med pandemijo zmanjšalo. Spremljanje trenda prenočitev je ključno za razumevanje vedenja domačih turistov ter za prilagajanje turistične ponudbe njihovim pričakovanjem in navadam.

Prenočitve domačih turistov				
2020	2021	2022	2023	2024
308.799	404.996	336.368	282.600	274.871

Sledi pregled prihodov tujih turistov za obdobje od leta 2020 do 2024. Podatki kažejo izrazit porast po letu 2021, kar je najverjetneje posledica sproščanja potovalnih omejitev po pandemiji. Medtem ko sta bila leta 2020 in 2021 zaznamovana z nizkim številom prihodov, se je od leta 2022 naprej število tujih turistov močno povečalo, pri čemer je bilo največ prihodov zabeleženih leta 2024. Ti podatki kažejo na okrevanje in ponovno rast mednarodnega turizma.

Prihodi tujih turistov				
2020	2021	2022	2023	2024
26.781	26.355	90.012	111.441	122.370

Zadnja tabela prikazuje število prenočitev tujih turistov v obdobju od 2020 do 2024. V letih 2020 in 2021 je bilo prenočitev razmeroma malo, kar odraža vpliv pandemije na mednarodna potovanja. Leta 2022 je sledil izrazit porast, nato pa nenaden padec leta 2023. V letu 2024 je

število prenočitev ponovno močno naraslo in doseglo najvišjo vrednost v celotnem obdobju. Takšna nihanja kažejo na občutljivost mednarodnega turističnega obiska na zunanje dejavnike in pomembnost prilagodljivega upravljanja turistične ponudbe.

Prenočitve tujih turistov				
2020	2021	2022	2023	2024
94.267	123.973	330.330	36.025	392.692

6. EVROPSKI PROJEKTI

Spodnja tabela prikazuje pridobljene projekte od leta 2022 do 2025. Nekateri projekti so že dokončani npr. kolesarske povezave, drugi pa so še v teku.

Evropska pridobljena sredstva	sredstva v EUR
Izgradnja kolesarske povezave Brežice -Dobova	4.746.043,41
Izgradnja kolesarske povezave Brežice – Krška vas	2.272.268,59
Projekt Interreg Enviro	1.226.527.68
Projekt Interreg Interwine	1.383.080.02
Banova domačija – okusimo dediščino	46.771,00 EUR
Razgledna ploščad na Svetem Vidu	170.744,28 EUR

Investicije v infrastrukturo so bistvenega pomena za razvoj turizma, predvsem gradnja kolesarskih poti, saj je kakovostna infrastruktura pogoj, da se obiskovalci in domačini varno premikajo in raziskujejo po destinaciji. Ostali projekti, ki pa so vsebinskega značaja bogatijo program, produkte in doživetja obiskovalcev.

Viri in literatura

Banova domačija - okusimo dediščino. Pridobljeno iz: <https://www.pmb.si/banova-domacija-okusimo-dediscino> 17.4.2025.

Enviro projekt. Pridobljeno iz <https://www.brezice.si/sl/novice/2024081912531326/enviro-%E2%80%93-dozivljanje-trajnostnega-turizma-za-spodbujanje-cezmejnih-sprememb> 17.4.2025.

Izgradnja razgledne ploščadi. Pridobljeno iz
<https://www.brezice.si/sl/novice/2023082212280829/izgradnja-razgledne-ploscadi-na-sv-vidu/> 17.4.2025.

Interwine projekt. Pridobljeno iz <https://www.zptm.si/projekti/interwine> 17.4.2025.

Letna poročila Terme Čatež. https://terme-catez.si/sporocila-za-javnost/revidirano-letno-porocilo-druzbe-terme-catez-d-d-in-skupine-terme-catez-za-leto-2022/?_gl=1*_1ostcdt*_up*MQ..*_gs*MQ..&gclid=Cj0KCQjwtpLABhC7ARIsALBOCVq1Jwis18Cvdd5zWb-13lN45Q-oiuUYwQiXy5ppJ2weBnwTlbFjsJlaAocZEALw_wcB&gbraid=0AAAAADvQpSZyVEv3Fqz2dumiEvcC6pQUZ 17.4.2025.

Proračun občine Brežice. Pridobljeno iz <https://www.brezice.si/sl/obcina-brezice/proracun/> 14.4.2025.

Razgledna ploščad na Svetem Vidu. Pridobljeno iz
<https://www.brezice.si/sl/novice/2023082212280829/izgradnja-razgledne-ploscadi-na-sv-vidu/> 17.4.2025.

Statistični urad RS. (b. d.a). *Povprečno število delovno aktivnega prebivalstva v turizmu po metodologiji (UNWTO in OECD) in po občinah delovnega mesta, Slovenija, letno.*

Pridobljeno iz <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/0775342S.px/table/tableViewLayout2/>, 12. 4. 2025.

Statistični urad RS. (b. d.b). *Prihodi in prenočitve domačih in tujih turistov, občine, Slovenija, letno.*

Pridobljeno iz <https://pxweb.stat.si/SiStatData/pxweb/sl/Data/-/2164525S.px/table/tableViewLayout2/>, 12. 4. 2025.